

STANOWISKO MŁODZIEŻOWEJ RADY KLIMATYCZNEJ

w sprawie objęcia sektora tekstylnego systemem Rozszerzonej
Odpowiedzialności Producenta (ROP) jako narzędzia realizacji celów polityki
klimatycznej, gospodarki o obiegu zamkniętym i sprawiedliwości środowiskowej

Podsumowanie:

Młodzieżowa Rada Klimatyczna, jako ciało doradcze Ministra Klimatu i Środowiska, przedstawia stanowisko dotyczące pilnej potrzeby objęcia sektora tekstylnego mechanizmem Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP). Dokument ten oparty jest na oficjalnych założeniach polityki Unii Europejskiej, w szczególności Strategii UE na rzecz zrównoważonych tekstyliów o obiegu zamkniętym, oraz aktualnym stanie wiedzy naukowej wynikającej m.in. z raportów Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC), Programu Środowiskowego ONZ (UNEP) oraz Wspólnego Centrum Badawczego Komisji Europejskiej (JRC).

Wnioski płynące z analiz wskazują jednoznacznie, że sektor tekstylny ma istotny i wielowymiarowy wpływ na środowisko i klimat: generuje znaczne ilości gazów cieplarnianych, zużywa olbrzymie ilości wody i surowców, przyczynia się do globalnego zanieczyszczenia mikroplastikami oraz w znacznej mierze opiera się na modelu produkcji linearnym i wysokoemisyjnym. W tym kontekście wdrożenie systemu ROP jest narzędziem nie tylko służącym ograniczeniu oddziaływania środowiskowego tego sektora, ale również instrumentem wdrażania zasady "zanieczyszczający płaci", wzmacniania sprawiedliwości środowiskowej oraz wspierania transformacji gospodarki ku modelowi cyrkularnemu.

Opinia:

Zgodnie z opublikowanym w 2022 r. komunikatem Komisji Europejskiej pt. „Strategia UE na rzecz zrównoważonych tekstyliów o obiegu zamkniętym”, do 2030 r. wyroby włókiennicze wprowadzane na rynek UE powinny być:

- długowieczne i nadające się do recyklingu,
- w dużej mierze wykonane z włókien pochodzących z recyklingu,
- wolne od substancji niebezpiecznych,
- produkowane z poszanowaniem praw społecznych i środowiska.

Konsumenci powinni dłużej korzystać z wysokiej jakości tekstyliów w przystępnych cenach, a producenci powinni brać odpowiedzialność za swoje produkty w całym łańcuchu życia produktu, w tym kiedy stają się odpadem.

Do kluczowych działań, które należy podjąć w celu ograniczenia negatywnego wpływu tekstyliów na środowisko, zaliczono:

- wprowadzenie obowiązkowych wymogów ekoprojektowania,
- ograniczenie utylizacji niesprzedanych i zwróconych tekstyliów,

- minimalizację zanieczyszczenia mikrodrobinami plastiku,
- wprowadzenie Cyfrowego Paszportu Produktu dla tekstyliów,
- objęcie producentów tekstyliów systemem ROP z uwzględnieniem tzw. ekomodulacji wkładów finansowych.

Powyższe postulaty Komisji Europejskiej znajdują poparcie Młodzieżowej Rady Klimatycznej, która – jako organ doradczy Ministra Klimatu i Środowiska reprezentujący głos młodego pokolenia Polaków – z najwyższą powagą odnosi się do wyników współczesnych analiz i badań wskazujących na skalę oddziaływania sektora tekstylnego na klimat i środowisko.

W świetle danych UNEP i IPCC:

- sektor tekstylny odpowiada za ok. 10% globalnych emisji gazów cieplarnianych,
- 20% zanieczyszczenia wód powierzchniowych na świecie wynika z procesów barwienia i wykończania tkanin,
- produkcja jednego T-shirtu bawełnianego zużywa średnio 2700 litrów wody,
- z prania syntetycznych tkanin do środowiska trafia rocznie ponad 500 000 ton mikrowłókien plastiku,
- średni obywatel UE generuje 11 kg odpadów tekstylnych rocznie, z czego 78% nie jest zbieranych selektywnie (JRC).

Młodzieżowa Rada Klimatyczna wskazuje, że:

1. Objęcie sektora tekstylnego systemem ROP jest konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą "zanieczyszczający płaci" oraz dla równego traktowania podmiotów wprowadzających na rynek produkty o porównywalnym wpływie środowiskowym.
2. Brak objęcia tekstyliów systemem ROP stanowi barierę w skutecznym wdrażaniu gospodarki o obiegu zamkniętym i przeciwdziałaniu zmianie klimatu.
3. System ROP powinien obejmować wszystkich producentów, importerów oraz podmioty funkcjonujące w ramach e-commerce, w tym spoza Unii Europejskiej.

W związku z powyższym, Młodzieżowa Rada Klimatyczna rekomenduje:

- pilne przyjęcie przepisów krajowych umożliwiających wdrożenie ROP dla sektora tekstylnego,
- wdrożenie mechanizmów ekomodulacji opłat na rzecz premiowania zrównoważonych rozwiązań projektowych i materiałowych,
- objęcie ROP rynków e-commerce i importerów spoza terytorium UE,
- zakaz niszczenia niesprzedanych lub zwróconych wyrobów tekstylnych,
- wspieranie rozwoju infrastruktury zbierania, sortowania i recyklingu tekstyliów,

- wzmożone działania edukacyjne na rzecz odpowiedzialnej konsumpcji i długowieczności produktów.

Młodzieżowa Rada Klimatyczna z zadowoleniem przyjmuje osiągnięcie porozumienia pomiędzy Radą Unii Europejskiej a Parlamentem Europejskim w sprawie nowelizacji dyrektywy 2008/98/WE. W szczególności popiera uwzględnienie w nowym systemie:

- rynku e-commerce,
- podmiotów spoza UE,
- możliwości modulacji opłat w zależności od profilu działalności (fast fashion, ultra-fast fashion).

System Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta dla tekstyliów stanowi fundament dla budowy sprawiedliwego i zintegrowanego systemu zarządzania produktami i odpadami tekstylnymi, zgodnego z celami klimatycznymi Unii Europejskiej, priorytetami polityki środowiskowej Rzeczypospolitej Polskiej oraz postulatami młodego pokolenia dążącego do bezpiecznej, zdrowej i odpowiedzialnej przyszłości.